

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

İptali İstenilen Kanun Hükümü: 193 sayılı Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 94. maddesi şöyledir: "*Kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar.*

...Maliye Bakanlığı, vergiye tâbi işlemlere taraf veya aracı olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir."

AYM t. 30.12.2015, E. 2014/183 , K. 2015/122 (RG t. 13/01/2016, S. 29592)

... İtiraz konusu kuralla Maliye Bakanlığına verilen, vergiye tâbi işlemlere taraf veya aracı olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutabilme yetkisi, sınırsız bir yetki olmayıp Kanun'un 94. maddesi kapsamında ele alınması gereken ve maddede belirtilen vergiye tabi işlemler yönünden geçerli olan bir yetkidir... Maliye Bakanlığına ... sınırlı ve istisnai nitelikte bir yetki verilmesi, verginin kanuniliği ilkesine aykırılık oluşturmamaktadır... Maliye Bakanlığının, itiraz konusu kuralla verilen yetkiyi düzenleyici işlemlerle kullanacağı kuşkusuzdur. Söz konusu düzenleyici işlemlerin Resmî Gazetede yayımlanacak olmaları nedeniyle de gelir vergisine tâbi işlemlere taraf veya aracı olanların vergi sorumluluğuna ilişkin düzenlemelerden önceden haberdar olmaları sağlanacağından, ilgililerin uymakla yükümlü oldukları kuralların öngörülemezliğinden ya da belirsizliğinden söz edilebilmesi de olanaklı değildir... Kuralın Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, ..tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Kararın tam metni için bkz. <http://kararlaryeni.anayasa.gov.tr/Karar/Content/d3f9b329-d12c-4f61-828c-e085ad38dd65?excludeGerekce=False&wordsOnly=False>

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

İptali İstenilen Kanun Hükümü: Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 21. maddesinin (a) fıkrası şöyledir: "*İSKİ'nin görevleri için kullandığı taşınmaz malları, tesisleri, işlemleri ve faaliyetleri her türlü vergi resim ve harçtan muaftır.*

AYM t. 29.03.2017, E. 2016/1 , K. 2017/81 (RG t. 20/04/2017, S. 30044)

... Anayasa'nın "*Vergi ödevi*" başlıklı 73. maddesinin ikinci fıkrasında, "*Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.*" denilerek kanun koyucuya vergilemede adaletin ve ödeme gücünün gözetilmesi açısından pozitif bir sorumluluk yüklenmiştir. Buna göre vergilendirme konusunda takdir yetkisi bulunan kanun koyucu, gerek yeni bir vergi koyarken gerekse birtakım muafiyet ve istisnalar getirirken vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı konusunda gerekli tedbirleri almak zorundadır. İSKİ'nin görev alanı ile yetki ve sorumluluklarının çok geniş olmasından kaynaklı olarak üreteceği hizmetlerin maliyetlerinin yüksek olacağını ve bu maliyetlerin nihai tüketiciye yansıtacağını göz önünde bulunduran kanun koyucu, kurumun maliyetlerini azaltacak muafıklar öngörmüştür. Bu bağlamda, kamu yararı gözetilerek düzenlendiği anlaşılan kuralda, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı ilkesiyle çelişen bir yön de bulunmamaktadır. Açıklanan

nedenlerle kuralın, Anayasa'nın 2. ve 73. maddelerine aykırı ... olmadığına ve itirazın REDDİNE ... OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Kararın tam metni için bkz. <http://kararlaryeni.anayasa.gov.tr/Karar/Content/96e9e64d-014f-4d07-a2a0-f9ad73aee1a5?excludeGerekce=False&wordsOnly=False>

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

İptali İstenilen Kanun Hükmü: Kanun'un itiraz konusu kuralı da içeren mükerrer 355. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun 86,148,149,150,256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde uyarınca getirilen zorunluluklara uymayan;

1. Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında 1.000 (1.370 TL) Türk Lirası... Özel usulsüzlük cezası kesilir.

*... Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsiik etme zorunluluğuna uymayan mükelleflerden her birine, her bir işlem için **bu maddeye göre uygulanan cezalardan az olmamak üzere** işleme konu tutarın % 5'i nispetinde özel usulsüzlük cezası kesilir."*

AYM t. 07.09.2016, E. 2016/124, K. 2016/155 (RG t. 11/10/2016, S. 29854)

... Vergi matrahının doğru saptanarak kavranabilmesi ve vergi kayıp ve kaçığının önlenerek mali düzenin korunması, mükelleflere tahsilat ve ödemelere ilişkin finansal hareketlerin belge ile tevsiiki zorunluluğu yüklenerek etkin kontrol altında tutulmasına ve bu zorunluluğa uyulmaması halinde kesilecek cezanın caydırıcı nitelik taşımasına bağlı olduğundan, itiraz konusu kural ile ceza miktarının tayininde işlem tutarının % 5'ine tekabül eden ceza miktarının aynı madde uyarınca kesilecek cezalardan az olamayacağına öngörülmesinin, bu kural ile ulaşılmak istenen amaç yönünden elverişsiz ve gereksiz olduğundan söz edilemez. Diğer yandan, Kanun'un mükerrer 355. maddesinin birinci fıkrasında mükelleflerin 213 sayılı Kanun'da gösterilen ekonomik büyüklük ölçütlerine göre belirlenen sınıflarına göre kademeli şekilde ceza miktarında belirlemeye gidilmektedir. Bu nedenle, itiraz konusu kuralla öngörülen yaptırım ile cezaların caydırıcılık fonksiyonunun sağlanması amacı arasında makul bir orantı bulunmadığı söylenemez. Bu yönüyle, itiraz konusu kural ölçülü olduğu gibi adalet ve hakkaniyet ilkelerine de aykırı değildir. Açıklanan nedenlerle kuralın Anayasa'nın 2. ve 73. maddelerine aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE... tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Kararın tam metni için bkz. <http://kararlaryeni.anayasa.gov.tr/Karar/Content/cf760645-67c7-467e-b03e-00d9d3b498f3?excludeGerekce=False&wordsOnly=False>

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

İptali İstenilen Kanun Hükmü: Kanun'un itiraz konusu kuralı da içeren mükerrer 197. Maddesinin 4.fıkrası şöyledir:

“...4. Gümrük vergileri alacakları, ceza uygulamasını gerektiren bir fiile ilişkin olması ve zamanaşımı daha uzun bulunan bu fiil nedeniyle **ceza davası açılmış olmak kaydıyla**, bu alacaklar Türk Ceza Kanunundaki dava ve ceza zamanaşımı süreleri içerisinde kovuşturulup tahsil edilir.”

AYM t. 28.09.2017, E. 2016/198, K. 2017/144 (RG t. 18/10/2017, S. 30214)

... Anayasanın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devletinin temel ilkelerinden birisi de belirliliktir. Belirlilik ilkesi, bireylerin hukuk kurallarını önceden bilmeleri, tutum ve davranışlarını bu kurallara göre güvenle belirleyebilmeleri anlamını taşımaktadır...

İtiraz konusu ibareyi içeren kural ise Kanun’un 197. maddesinin 2. Numaralı fıkrasında öngörülen üç yıllık zamanaşımı süresi ile ilgili genel kuralın istisnasını teşkil etmektedir. Bu istisna gümrük vergileri alacaklarının ceza uygulamasını gerektiren bir fiile ilişkin olması, bu fiil için daha uzun bir zamanaşımının aranması ve bu fiil nedeniyle ceza davası açılmış olması şartlarının gerçekleşmesi halinde hiç alınmayan veya eksik alınan gümrük vergileri alacaklarının 2537 sayılı Kanun’da ayrı ayrı belirlenmiş ve gösterilmiş olan dava ve ceza zamanaşımı süreleri içinde tahsil edilmesi olanağını getirmektedir. Dolayısıyla kuraldan; gümrük vergileri alacaklarının ceza uygulamasını gerektiren bir fiile ilişkin olması halinde 5237 sayılı Kanun’da daha uzun zamanaşımı öngörülen bu fiil için ceza davası açılmak kaydıyla, Kanun’un 197. Maddesinde öngörülen üç yıllık zamanaşımı süresiyle bağlı kalınmaksızın, 5237 sayılı Kanun’da öngörülen dava ve ceza zamanaşımı süresi içerisinde bu alacakların tahsil edileceği açıkça anlaşılmaktadır. Belirtilen niteliği itibarıyla kuralın vergi yükümlüleri yönünden belirsiz ve öngörülemeyen olduğundan söz edilemeyeceğinden kuralda “belirlilik ilkesine” aykırılık bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle kuralın Anayasa’nın 2. maddesine aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE... tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Kararın tam metni için bkz. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/10/20171018-13.pdf>

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

İptali İstenilen Kanun Hükmü: Kanun’un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 238. Maddesinin maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi şöyledir :

*“241 inci maddenin üçüncü fıkrasının (h), (l) ve (m) bentleri, dördüncü fıkrasının (g) ve (h) bentleri ile beşinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen durumlar hariç, dâhilde işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi ile geçici ithalat rejimine ilişkin hükümlerin ihlali halinde **eşyanın gümrüklenmiş değerinin** iki katı, tam muafiyet suretiyle geçici olarak ithal edilen özel kullanıma mahsus taşıtlar için gümrük vergileri tutarının dörtte biri oranında para cezası verilir. “*

AYM t. 12.07.2017, E. 2017/121 , K. 2017/121 (RG t. 25/08/2017, S. 30165)

... Kanun koyucunun gümrük rejimlerinin ihlaline, belirlenen yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesine idarî para cezası öngörmesi ve bu cezaların da gümrüklenmiş değer üzerinden belirlenmesi takdir yetkisi kapsamındadır. Bu bağlamda itiraz konusu ibarenin, ölçülülük ilkesinin alt ilkeleri olan elverişlilik ve gereklilik ilkeleriyle çelişen bir yönü bulunmamaktadır...İdari para cezası belirlenirken “...*eşyanın gümrüklenmiş değerinin*...” esas alınmasıyla amaç ile araç arasında makul ve uygun bir ilişki kurulduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, itiraz konusu ibarenin yer aldığı kuralda dâhilde işleme rejimine aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar, gerçekleştirilen aykırılığın niteliğine göre de farklı biçimlerde düzenlenmiştir. Bu kapsamda, dâhilde işleme rejiminin sağladığı ayrıcalıklardan

faidalanarak ÷lkeye getirilen ithal eşyayı, ihrac pazarlarındaki problemler ya da ihracatçıdan kaynaklı sorunlar nedeniyle işleyerek ihrac edemeyen, ancak ithal eşyasını dâhilde işleme rejimde belirlenen yerlerde bulunduranlara öngör÷len para cezası ile dâhilde işleme rejimini kasten ihlal ederek yurda getirdiği eşyayı iç piyasaya satanlara öngör÷len para cezası birbirinden ayrılmıştır. Bu yönüyle de kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında olan kuralın ölçölülük ilkesine aykırılık oluşturduğu söylenemez. Dolayısıyla itiraz konusu ibare hukuk devleti ilkesine aykırı değildir.

Açıklanan nedenlerle kuralın, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı ... olmadığına ve itirazın REDDİNE ... OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Kararın tam metni için bkz. <http://kararlaryeni.anayasa.gov.tr/Karar/Content/447a11f9-2cc4-4a84-9018-502de7bc00cf?excludeGerekce=False&wordsOnly=False>

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

İptali İstenilen Kanun Hükmü: Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 378. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi şöyledir: *"Mükellefler beyan ettikleri matrahlara ve bu matrahlar üzerinden tarh edilen vergilere karşı dava açamazlar."*

AYM t. 14.06.2017, E. 2017/24 , K. 2017/112 (RG t. 19/07/2017, S. 30128)

... İtiraz konusu kural, mükelleflerin gelirinin istisna, muafiyet v.b. nedenlerden dolayı vergiye tabi olup olmadığı konusunda şüpheye düştükleri matrahları için iddia ve savunmalarını bir yargı mercii önünde ileri sürebilmeleri imkânını sınırlamaktadır. Ancak istisnaları ile birlikte değerlendirildiğinde kuralın, mahkemeye erişim hakkının özüne dokunmadığı ve hak arama özgürlüğünü ölçsüz bir şekilde engellemediği anlaşılmaktadır.

Uygulamada hangi tür beyannamelere ihtirazi kayıt konulabileceği; kanuni süresi içinde veya kanuni süresinden sonra verilen beyannamelere ihtirazi kayıt konulup konulamayacağı hususlarından dolayı dava açma hakkının tanınıp tanınmayacağı sorunu ise doğrudan doğruya itiraz konusu kuralla ilişkili olmayıp ihtirazi kaydın kapsamı ile ilgilidir. Somut olayda da olduğu gibi, ihtirazi kaydın uygulamada ortaya çıkan ve düzeltme beyannamesi olarak adlandırılan beyannamelere konulup konulamayacağı; konulabilse dahi dava açma hakkını tanıyıp tanımayacağı esasında itiraz konusu kuralın değil, kuralın istisnasının kanuni dayanağı olan 2577 sayılı Kanun'un 27. maddesinin (4) numaralı fıkrasının yorumundan kaynaklanmaktadır...Kanuni süresinden sonra verilen beyannamelere ihtirazi kayıt konulup konulamaması hususunun içtihat farklılığına neden olduğu gerekçesiyle Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sür÷lmüş ise de herhangi bir düzenlemenin mahkemeler arasında içtihat uyumsuzluklarına neden olması yargılama hukukunun doğası gereği her zaman mümkün olup bu durumun anayasal bir sorun oluşturması söz konusu değildir. Açıklanan nedenlerle kuralın, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı ... olmadığına ve itirazın REDDİNE ... OYÇOKLUĐUYLA karar verildi.

Kararın tam metni için bkz. <http://kararlaryeni.anayasa.gov.tr/Karar/Content/985d304b-d1dd-43a0-9b6a-6ef6b2faa807?excludeGerekce=False&wordsOnly=False>